

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

27 januari 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de Vlaamse prioriteiten voor de komende Intergouvernementele Conferentie

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Donderdag 27 januari 2000

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.09 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Freddy Sarens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de Vlaamse prioriteiten voor de komende Intergouvernementele Conferentie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sarens tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de Vlaamse prioriteiten voor de komende Intergouvernementele Conferentie.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vandaag is een goed moment om een vraag te stellen over wat er verder met de IGC zal gebeuren. Binnen het ontwikkelingsproces van de Europese instellingen is gepland dat vanaf begin dit jaar een IGC tot stand moet worden gebracht. Volgens de timing zou die conferentie aflopen op het einde van dit jaar. Wat de waarde van die planning is, zal nog moeten blijken.

Het is bijzonder belangrijk dat we in deze commissie aandacht zouden hebben voor deze materie. In het verleden hebben we steeds zeer veel belang gehecht aan een goede voorbereiding van dit soort conferenties. U kunt de data en de verscheidene resoluties die dit parlement heeft goedgekeurd gemakkelijk terugvinden. Voor ons was de – inhoudelijke – aanwezigheid belangrijk bij de voorbereiding van deze Intergouvernementele Conferentie.

We staan nu op een kruispunt in de evolutie van de Europese Unie. Er werden zeer zware en lange de-

batten gevoerd over de tegenstelling tussen verbreding dan wel verdieping van de Unie. Nu staat men op het punt daar beslissingen over te nemen. Een aantal landen zijn vragende partij om toe te treden, als het moet in twee fasen. Daarnaast is duidelijk de optie genomen om het hele institutionele kader te bekijken waarbinnen deze veelheid aan landen zal moeten functioneren. Dit is dus een cruciaal moment. De komende IGC is dan ook van zeer groot belang.

De regering heeft werk gemaakt van deze zaak en het belang ervan zeker niet onderschat. Integendeel. Nu voor Vlaanderen institutionele belangen op het spel staan, heeft de regering krachtige signalen gegeven en een goed inhoudelijk lijstje gemaakt. Als kleine entiteit, maar ook als gewest en regio, is het inderdaad belangrijk dat Vlaanderen een inbreng heeft en wij onze stem kunnen blijven verheffen in Europa. Hetzelfde geldt ook voor de handhaving van onze culturele eigenheid, want die maakt in de toekomst net de rijkdom uit van Europa.

Mijnheer de minister-president, u hebt bij de federale overheid terecht een aantal zaken naar voren geschoven. Het eerste punt was een verdere erkenning van de constitutionele deelstaten van Europa. Dat is voor ons van cruciaal belang. De naleving en versterking van het belangrijk principe van subsidiariteit, de handhaving van het taalregime in de EU en de Europese agentschappen zijn andere belangrijke punten. Een rechtstreekse toegang tot het Hof van Justitie voor de deelstaten met wetgevende en uitvoerende bevoegdheden hoort daar ook bij. Andere zaken zijn een duidelijke bevoegdheidsverdeling van de diverse bestuursniveaus, de erkenning van het Comité van de Regio's als een volwaardige instelling, en de problematiek van het invoeren van het gedeeld stemmen in de minister-raad over exclusieve gewest- en gemeenschapsmateries.

Sarens

Mijnheer de minister-president, u hebt de aandacht gevestigd op deze voor Vlaanderen zeer belangrijke gegevens. U staat daarin trouwens niet alleen. Andere federale staten hebben gelijkaardige stellingen naar voren gebracht. Ook de nota van de werkgroep-Dehaene gaat dezelfde richting uit. De vrees bestaat echter dat de agenda voor de IGC wordt afgezwakt waardoor we de positieve stappen die nodig zijn om de timing te volgen, niet zullen kunnen zetten. In de FET van vandaag schrijft men dat de IGC-bal nu in het kamp van het Europees Parlement ligt.

Mijnheer de minister-president, waarom zijn zo weinig standpunten van de Vlaamse regering overgebleven in het officiële standpunt van de federale regering? De gestelde eisen zijn immers logisch en duidelijk ten opzichte van de staatsvorming en zijn van zeer groot belang voor de toekomst. Waarom heeft men die standpunten niet opgenomen? Vlaanderen zou hiervoor zelfs steun hebben gekregen van anderen. Men verwacht wel van ons dat we een voortrekkersrol spelen. Wat denkt deze regering te doen om de zaak in de mate van het mogelijke bij te sturen? Welke rol ziet ze voor zichzelf weggelegd bij de besluitvorming?

Mijnheer de voorzitter, ik heb – terecht – een vraag om uitleg gesteld en geen interpellatieverzoek ingediend. We hebben vooral nood aan informatie. Het is van belang dat men ons op de hoogte houdt over de verdere evolutie van dit dossier. Ik vraag de regering en de commissievoorzitter dan ook dat we deze materie op gezette tijden – bijvoorbeeld om de twee maanden – zouden agenderen, zodat we van gedachten kunnen wisselen over de IGC en het toekomstig voorzitterschap in 2001. Ik pleit dus voor overleg en verduidelijking zodat we onze rol kunnen spelen.

De voorzitter : Mijnheer Sarens, de commissie kan een – informele – afspraak maken met de regering om de evolutie van de IGC op gezette tijdstippen te bespreken.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, ik sluit me aan bij de uiteenzetting van de heer Sarens. De IGC 2000 is inderdaad van cruciaal belang. Onze analyse is dat het Verdrag van Amsterdam niet voor een grondige verbetering heeft gezorgd in het functioneren van de EU. Er is niet veel vooruitgang geboekt in de politieke integratie. Men

heeft de monetaire unie wel ingevoerd, maar we hadden niet de instrumenten om het zo broodnodige Europese sociaal-fiscaal beleid te voeren. Europa werd in de voorbije periode ook geconfronteerd met een aantal diepgaande crisissen. Ik verwijs hierbij naar de Balkan. Welk antwoord heeft Europa daarop gegeven? Een gemeenschappelijk optreden bleek niet mogelijk.

Nu de uitbreiding van de Europese Unie de volgende jaren voor de deur staat, zal de noodzaak voor een beter en efficiënter werkende Unie toenemen. Zonder een grondige institutionele hervorming zal die uitbreiding misschien leiden tot verlamming. Daar gaat het over als men het heeft over verbreding versus verdieping.

De inzet van de IGC ligt echter niet enkel op het vlak van de institutionele hervorming. De hervorming moet ook op een aantal essentiële vlakken, zoals het sociaal-ecologische, een grotere beleidskracht mogelijk maken. Het wordt steeds duidelijker dat enkel een sterker Europa maatschappelijke problemen, zoals de sociale dualiteit of een klimaatverstoring, kan aanpakken. We hechten dan ook veel belang aan de Europese verdragsonderhandelingen. We menen dat de verdere uitbouw van de EU op basis van een federaal model van doorslaggevend belang is voor de toekomst van Europa.

We hebben positief gereageerd op het standpunt dat de regering heeft ingenomen. Ze heeft een duidelijke keuze gemaakt voor een brede IGC. De voorgestelde agenda was in eerste instantie beperkt. De Vlaamse en de federale regering hebben gepleit voor een verruiming van die agenda en voor een diepgaande hervorming van de EU-instellingen.

Agalev heeft nog getracht een aantal klemtonen te leggen. Eind november werd daar een persconferentie over gehouden. We vroegen speciale aandacht voor de ecofiscaliteit. Voor de invoering van een milieuvriendelijke fiscaliteit is een evenwichtig en efficiënt Europees kader nodig. Een wijziging van de huidige besluitvormingsregels is hiervoor belangrijk. Dit zal waarschijnlijk in de IGC worden behandeld.

Een goede regeling van de flexibiliteit werd ook naar voren geschoven. In het Verdrag van Amsterdam heeft men het over de versterkte samenwerking. Een groep gelijkgezinde landen zou vlugger stappen kunnen zetten. Die formule moet echter hanteerbaar worden gemaakt. Ook dat is één van de uitdagingen van de IGC.

Ramon

Een volgend punt is de rechtsstatelijkheid. De EU neemt steeds meer initiatieven op het vlak van migratie, veiligheidsbeleid, enzovoort. Ik verwijs hiervoor naar de Europese Top van Tampere. In die materies stelt zich een probleem op het vlak van de democratische controle en de verankering van burgerschapsrechten. De komende IGC zou dit vacuüm misschien kunnen wegwerken.

We hebben ook gepleit voor een proactieve strategie vanuit de Vlaamse en federale regering. We dreigen vaak alleen te staan met onze pro-Europese standpunten. Het is belangrijk bondgenoten te zoeken zodat we onze standpunten krachtiger kunnen verdedigen.

Mijnheer Sarens, ik ben het volkomen met u eens dat de rol van het parlement moet worden gehonoreerd. Een tweemaandelijks overleg over deze materie lijkt me zeer nuttig.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, onze fractie neemt op dit vlak een ietwat ander standpunt in. Uiteraard beseffen we, net zoals de andere fracties, dat de Europese Unie op dit moment op een cruciaal punt is gekomen. Dit heeft deels te maken met interne structuren, deels met de buitenlandse politiek.

De Europeanen beseffen dat ze, na de gebeurtenissen in Kroatië, Bosnië, het Midden-Oosten en nu Kosovo, dringend meer slagkracht moeten ontwikkelen. Dit kan enkel via efficiënte structuren. Ook beseft men wellicht dat de situatie in Rusland allesbehalve is gestabiliseerd en dat we dringend duidelijkheid moeten scheppen over de landen die zich ten oosten van Duitsland bevinden. Ik heb het over de 12 landen die nu kandidaat zijn om lid te worden van de Europese Unie. Men wenst – terecht – het signaal te geven dat deze landen op korte en middellange termijn deel kunnen uitmaken van die Unie.

De EU werkt met structuren die dateren uit de periode dat er slechts zes lidstaten waren. Op middellange termijn zullen we evolueren naar een Unie met misschien 28 of 30 lidstaten. Iedereen beseft dat dit een onhoudbare situatie is. We moeten er ons dan ook goed van bewust zijn dat het belangrijkste element van de IGC-onderhandelingen niet de rol van de regio's is binnen de Europese Unie. In Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië ligt men daar niet wakker van. Hun probleem is hoe ze

de Unie, met structuren die zijn uitgewerkt voor zes lidstaten, kunnen laten functioneren als ze wordt uitgebreid tot 28 leden. Dat is de kern van de zaak. Ik heb al herhaaldelijk gezegd dat de weg van de regio's een doodlopend spoor is. Hoe meer lidstaten men laat toetreden, hoe minder kans er is dat de regio's als politieke entiteit op Europees niveau kunnen meespreken.

Ik ben geboren in 1964 en heb de marsen op Brussel niet meegemaakt. Ik heb ook geen ervaring over hoe België er in de jaren vijftig en zestig uitzag. Ik blijf het echter merkwaardig vinden dat de Vlamingen als meerderheidsvolk in België net de pleitbezorgers zijn van de regio's. In dit land zijn er 10 miljoen inwoners, waarvan 6 miljoen Vlamingen. We staan in voor twee derde van het economisch potentieel. In zo een situatie zegt het Vlaams Parlement dat de regio's mee moeten worden vertegenwoordigd in Europa. In een normale situatie zou het meerderheidsvolk die Belgische staat kunnen dragen en zijn belangen door die staat kunnen laten vertolken. Blijkbaar is dat nog altijd niet het geval.

We moeten ons dan ook afvragen of de opeenvolgende staatsvormingen, en de daarbijbehorende pariteiten en mechanismen, voor de Vlamingen wel een overwinning inhouden. Anno 2000 moeten we nu blijkbaar een omweg gebruiken om ons doel te bereiken. Vlamingen ervaren dat hun belangen niet altijd op de meest efficiënte manier worden verdedigd door de Belgische staat. Via de regio's wordt dan maar getracht om in Europa toch rechtstreeks aanwezig te zijn. Dat is een doodlopende straat. Uiteindelijk blijven we achter met een schizofreen gevoel. Als meerderheidsvolk denken de Vlamingen nog altijd vanuit een minderheidspositie. Het pleidooi voor de regio's binnen Europa is daar een uitdrukking van.

Vanuit politiek oogpunt stelde de VLD bovendien vast dat de signalen vanuit het Vlaams Parlement en vanuit Vlaanderen niet werden vertaald op het federale niveau. Op de IGC gebeurt nu echter net hetzelfde. Eens de signalen op het federaal niveau aanbelden, stralen ze nog maar zeer zwak door. We vinden er zeer weinig van terug.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, het zou me te ver leiden om volledig in te gaan op de discussie die de heer Van Overmeire heeft geopend over het feit of Vlaanderen via het Belgisch systeem zijn inbreng moet hebben.

De voorzitter : De commissie is steeds nieuwsgierig naar wat u te zeggen hebt. Neem gerust uw tijd.

De heer Paul Van Grembergen : Bij de stelling over meerderheid-minderheid heb ik te veel het gevoel dat we vanuit macht moeten handelen en ons niet moeten baseren op afspraken, samenspraak, enzovoort. Dat ligt mij niet. In het regeerakkoord van de meerderheid is vastgelegd dat de buitenlandse politiek een politiek moet zijn van de federatie. Dat wil zeggen dat het niet enkel gaat om het beleid van het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken. De politiek moet ook worden gedragen door alle elementen die op dit ogenblik de Belgische staat uitmaken. Dit betekent dat ook de deelstaten erbij moeten worden betrokken. Men mag niet vertrekken vanuit het standpunt wie nu de meerderheid uitmaakt of de macht heeft. Dat is een principieel foute inschatting. Onze standpunten daarover zijn fundamenteel verschillend.

Dit wil niet zeggen dat de Franstaligen hun houding over de buitenlandse politiek moeten oprdingen. Soms stel ik vast dat de Franstaligen de buitenlandse politiek voor een deel domineren. We wijzen dat af. Daartegenover staat ons concept over afspraken tussen de verschillende elementen die deze staat uitmaken.

De stichters van de Europese Unie hadden steeds een tweesporenbeleid voor ogen. Ze stelden dat men aan de Europese Unie die bevoegdheden en mogelijkheden moest geven die op dat niveau moeten worden ingevuld. Dit heeft, zoals de heer Ramon heeft gezegd, gevolgen voor het fiscaal en sociaal systeem en de sociale regelgeving die in de toekomst worden uitgebouwd in de Unie. Het heeft ook een impact op het Europese concurrentiegeven en op de verhouding tussen burgers in dit geheel. Deze lijn werd door de stichters en in de opeenvolgende conferenties steeds aangehouden. Het ene komt daarbij wat sterker tot uiting dan het andere : de economische unie is op dat vlak ver vooruit op de sociale invulling. Bij elke bespreking moeten we dat laatste element trachten in te brengen en verder uit te bouwen.

Ook de tweede lijn, namelijk het subsidiariteitsprincipe, was essentieel. Anderen hebben het over de federalistische lijn. Men wil daarmee zeggen dat men aan elk niveau die bevoegdheden moet geven, die door dat niveau kunnen worden uitgeoefend. Bij elke bespreking die vanuit Vlaanderen wordt gevolgd of waaraan Vlaanderen deelneemt, moeten we ons aan die twee basislijnen houden. Dit heeft te maken met de interne organisatie van de

EU. Later zal ik het hebben over de externe organisatie, met name de buitenlandse politiek die de Unie moet volgen.

Wat de interne organisatie betreft, moet men aan Europa geven wat aan Europa toekomt, maar ook niet meer. Niemand droomt immers van een machostaat, waar alles is gecentraliseerd. Dat is niet in overeenstemming met de federalistische visie van mijn partij noch met die van de liberale politieke familie. In een dergelijke machtsstaat kan het individu zijn vrijheid niet meer vinden of uitoefenen. Alles wordt dan dictatoriaal vanuit die machtsstructuur opgelegd. Dit is niet meer te controleren. Het brengt een vervreemding van de burger met zich mee ten opzichte van die Europese Unie.

Ik blijf ervoor pleiten dat die twee basislijnen het uitgangspunt moeten vormen bij elke discussie die we voeren met het Europees niveau – in deze Intergouvernementele Conferentie, maar ook bij andere besprekingen. Wat moet Europa doen ? Wat mag het niet doen ? Wat moet op de verschillende andere niveaus echt beter worden ingevuld ? De regio's en de deelstaten vervullen een essentiële rol inzake de democratie en inzake een aantal bevoegdheden die ze op dat niveau blijvend moeten kunnen uitoefenen. De rol van de historische nationale staten moet daarbij hoe dan ook worden verminderd.

Tijdens de afgelopen 5 jaar heb ik vastgesteld dat men na de Duitse hereniging meer en meer terugkeert naar een politiek van nationale staten. De houding van Frankrijk ten opzichte van de Europese Unie inzake de gekkekoeienziekte en het transport van vlees wordt niet ingegeven door de Europese idealen maar wel door het eigenbelang van dat moment. De houding die een aantal staten hebben aangenomen in verband met de dioxinecrisis was niet alleen ingegeven door de staat van het vlees en de gezondheid van de burgers, maar ook door de belangengroepen die zich bekommerden om het veroveren van markten op een andere deelstaat. We moeten opletten dat de nationale staten niet terug hun vroegere positie innemen. Wanneer het Groot-Brittannië of Duitsland uitkomt, vallen ze daarop terug. Ongeacht de recente onthullingen over de heer Kohl en de heer Mitterrand, was hun visie over Europa duidelijk verschillend met de huidige.

Voor de interne organisatie moeten we de twee hoofdlijnen in het oog houden. Vermits Vlaanderen een deelstaat vormt, hebben we de opdracht na te gaan of in die IGC onze belangen ook echt worden

Van Grembergen

ingevuld. Wie de delegatie bij de besprekingen zal leiden, hangt af van de verantwoordelijkheden van dat moment. Onze visie moet in elk geval sterk worden beklemtoond.

Op de IGC zal men ook de buitenlandse politiek van de Europese Unie bespreken. Na het falen van de EU in ex-Joegoslavië, Kosovo en dergelijke, moet dit ter sprake komen. Vooraleer men echter een coherente buitenlandse politiek kan voeren, moet men weten wat de interne situatie is. Een zwakke interne situatie heeft tot gevolg dat men extern niet coherent kan optreden. Ik pleit er dan ook voor dat de interne situatie op de IGC moet worden uitgeklaard. Eens men dat heeft vastgelegd, kan men de externe situatie veel beter uitwerken.

De voorzitter : Geachte collega's, persoonlijk vind ik dat de IGC niet losstaat van de twee andere thema's die van groot belang zijn, namelijk het handvest van grondrechten en de hele problematiek inzake het opstellen van een grondwet voor Europa. Indien de IGC tot doel heeft de werking van Europa efficiënt te maken, dan moeten we ons afvragen wat de plaats daarin is van de verschillende samenstellende delen. Mijneer Van Overmeire, u hebt een vals dilemma naar voren gebracht. U stelt dat het geen zin heeft om via een omweg te participeren in de besluitvorming. Volgens u kan men dat enkel via een lidstaat. Europa groeit echter uit tot een reeks objectieve belangengemeenschappen die een consensus en een gemeenschappelijke doelstelling nastreven.

We willen weten in welke mate de zogenaamde 'leftovers' van de vorige verdragsafspraken van Maastricht en Amsterdam voldoende zijn om de Unie goed te laten functioneren. De agenda van de IGC moet worden verruimd. De samenstelling van de Commissie is van essentieel belang voor een goed bestuur van de Unie. We moeten komen tot een wijze van besluitvorming, volgens een stelsel waarbij men niet altijd unanimiteit moet bereiken om een beslissing te treffen die ten goede komt aan alle Unieburgers. De weging van de stemmen van elk van de lidstaten is daarbij uiteraard niet onbelangrijk.

Het is niet helemaal juist te stellen dat we omwille van de uitbreiding van de Unie er nu voor moeten zorgen dat ze goed functioneert. De Unie moet hoe dan ook op de beste manier werken. De uitbreiding moet ons enkel nóg alerter maken om de werking te optimaliseren. De Vlaamse regering en het

Vlaams Parlement moeten standpunten aanreiken over problemen die ons aanbelangen. Binnen een aantal lidstaten is de soevereiniteit gedeeld. Dat geldt voor die leden die krachtens hun grondwet wetgevende bevoegdheden exclusief hebben toegekend aan deelgebieden. Dit brengt met zich mee dat men in de Europese besluitvorming ten volle rekening moet houden met de opvattingen van de samenstellende delen. Vanuit dit standpunt is het relevant dat de Vlaamse regering een opinie weergeeft en dat ze die ook hardmaakt binnen de Belgische delegatie in de Europese Unie. De toetsing moet gebeuren aan de hand van de resultaten die men op dit punt bereikt. Sedert de verdragen van zowel Maastricht als Amsterdam beantwoorden een aantal essentiële punten qua besluitvorming in de Unie nog niet aan de terechte verwachtingen. Derhalve moet dit ook deel uitmaken van de discussie op de conferentie.

In het verleden moest men soms tegen een aantal opvattingen ingaan. De discussie over de culturele paragraaf werd door de onderhandelaars van de federatie als een thema beschouwd dat men nooit zou kunnen doordrukken. Het uitgangspunt van de delegatie was dan ook dat men niet zou aandringen. Men heeft dat toch gedaan. Uiteindelijk stond de cultuurparagraaf in het verdrag. We moeten op een eerlijke en constructieve wijze aandringen om een aantal zaken in de conferentie ter sprake te brengen. Mijneer Van Grembergen, u weet dat er een groot verschil is tussen buitenlandse of Europese politiek van het Belgische federale niveau en die van de Belgische federatie. In dat opzicht moeten we nagaan of we vooruitgang kunnen boeken naar de IGC toe.

Mijnheer de minister-president, ik veronderstel dat u ons een nadere toelichting zult verschaffen over het standpunt dat u in november hebt geformuleerd over de IGC. De timing ervan is vastgelegd. De heer Sarens vroeg zich af of men die timing wel zou kunnen aanhouden. Ik heb begrepen dat men de zaak zou willen afronden op de Top van Nice. In het verleden is gebleken dat men sommige deadlines niet haalde. Alle instellingen hebben in elk geval hun opinies geformuleerd. De Commissie moet dat nog eens doen. Het Comité van de Regio's zal een standpunt bepalen op 16 en 17 februari. Het rapport van de heer Koivisto en mezelf zal daar worden voorgelegd.

Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de heer Sarens heeft een aantal specifieke vragen gesteld die hebben ge-

Dewael

leid tot een algemeen debat. De voorzitter heeft terecht verwezen naar de culturele paragraaf. Denis de Rougemont heeft over het Europees integratieproces gezegd dat de kunst erin bestaat zich te verenigen en toch verscheiden te blijven : 'Il faut s'unir pour rester différent'. Daar zit veel wijsheid in vervat.

De steun voor dergelijke accenten wordt soms niet verleend door partners waarvan men dat normaal zou mogen of kunnen verwachten. Toen ik minister van Cultuur was, werd de discussie over de culturele paragraaf ingezet. Destijds hebben we daar een eerste bijdrage toe geleverd. Op dat ogenblik heb ik hard geijverd om de noodzakelijke steun van Nederland te krijgen. Met 20 miljoen mensen staat men natuurlijk veel sterker dan met 6 miljoen. Het was frappant te moeten constateren dat de partner waarvan men het meeste heil verwachtte, het nut van het punt nauwelijks inzag. Die houding is gelukkig gewijzigd.

Mijnheer Van Overmeire, men moet het spel spelen volgens een aantal regels. Er is een kader waarbinnen men moet werken. Ofwel aanvaardt men dat en dan kan men door onderhandelingen en argumentatie het eigen standpunt veld doen winnen, ofwel is dat kader schizofreen en dan stapt men eruit. Dat is een andere benadering. Ik vind het dan ook goed dat we vandaag zo een debat voeren. Ik wil niet polemiseren of polariseren. Indien u echter de redenering over de Belgische federatie doortrekt en de macht van het getal gebruikt, dan vraag ik me af waar dat op Europees niveau toe zou leiden. Uit het verleden kan men verschrikkelijke voorbeelden aanhalen. In die zin is dit debat verhelderend. De politiek van overleg en onderhandelingen heeft in Europa geleid tot een duurzame vrede die al decennialang aanhoudt. Indien men uw redenering echter zou volgen, dan houd ik mijn hart vast.

Er is op het eerste zicht een zekere contradictie tussen het proces van de uitbreiding en de verhoging van de slagkracht van de Unie. We juichen die uitbreiding toe. Voor Oost-Europa is het de enige mogelijkheid om meer economische welvaart te bereiken en voor ons is het de gelegenheid om de vrede te bestendigen. Daarnaast is er een ogenschijnlijke tegenstelling. Hoe kan men dit gegeven verzoenen met het streven naar meer slagkracht, meer efficiëntie, betere democratische besluitvorming ? Men zegt dat de zaken op dit ogenblik al moeilijk te beredderen zijn. Het gaat allemaal traag en moeizaam vooruit. Ik weet niet of men de deadline zal halen in verband met de IGC. Het zou

niet de eerste keer zijn dat men een timing vooropstelt en daarna vaststelt dat men die niet kan respecteren. Enerzijds zijn we allemaal vragende partij voor een grotere efficiëntie en de verhoging van de slagkracht, anderzijds zullen er verschillende lidstaten bijkomen. Hoe kan men beide combineren ?

Mijnheer de voorzitter, men heeft me ook een vraag gesteld over de houding van Vlaanderen en van de Vlaamse regering ten aanzien van het proces van de IGC dat nu wordt opgestart. Het is belangrijk rekening te houden met de uitbreiding. Een aantal landen bereiden zich voor om toe te treden tot de EU en stellen alles in het werk om te beantwoorden aan de criteria van Kopenhagen. Een eerste groep heeft de onderhandelingen reeds aangevat. Het gaat om Polen, Hongarije, Tsjechië, Estland, Slovenië en Cyprus. Een tweede groep kreeg tijdens de Top van Helsinki het licht op groen om de besprekingen te starten. Het betreft Roemenië, Bulgarije, Slovakije, Letland, Litouwen en Malta. Ook aan Turkije werd een signaal gegeven dat het zich formeel kandidaat kon stellen.

De Europese Unie is er niet klaar voor om die uitbreiding op te vangen. De huidige werking van de instellingen is nauwelijks aangepast aan een Unie van 15 lidstaten, laat staan aan één van 20 à 27 of meer. Men heeft een eerste – onvolmaakte – poging ondernomen in het Verdrag van Amsterdam. In een protocol bij het verdrag is afgesproken om uiterlijk 1 jaar voordat de Europese Unie 20 leden telt, een IGC te houden om de bepalingen van het verdrag inzake de samenstelling en de werking van de instellingen te herzien.

Ik wens ook nog even stil te staan bij de officiële verklaring bij dit protocol. België, Frankrijk en Italië hebben daarin bevestigd dat voor de versterking van de instellingen nieuwe onderhandelingen over 3 specifieke zaken nodig zijn. Men heeft het al gehad over de zogenaamde 'leftovers' van Amsterdam. Daarbij gaat het concreet om de omvang en de samenstelling van de Europese Commissie. Ook de stemmenweging in de raad en de uitbreiding van de mogelijkheid om de beslissingen met een gekwalificeerde meerderheid te nemen, staan op die lijst.

Men heeft conclusies getrokken tijdens de Europese Raden van Keulen en Helsinki. De IGC zal onder het Portugees voorzitterschap van start gaan op 14 februari 2000. De discussie wordt gevoerd tussen de minimalisten en de maximalisten. Sommige lidstaten – en niet de eerste de beste – zeggen dat ze de zaak heel restrictief willen interpreteren. Voor hen gaat het enkel over de 'leftovers' van

Dewael

Amsterdam. Niet meer, niet minder. De maximalisten, waaronder België, stellen dat men de agenda moet kunnen uitbreiden waarbij ook over andere zaken kan worden gepraat.

De federale regering heeft de afgelopen weken en maanden verscheidene inspanningen geleverd. Ze deed dit onder meer op onze vraag. Naast de formele heb ik ook informele contacten gehad met de minister van Buitenlandse Zaken en met de premier. We vroegen of we ook konden praten over zaken die geen betrekking hebben op de 'left-overs'. De idee wint veld dat dit inderdaad moet kunnen. Het proces verloopt moeizaam, maar ook in Helsinki is dit probleem aan de orde geweest. De mogelijkheid tot een versterkte samenwerking is één van die aangelegenheden. België heeft hiervoor onder meer steun gekregen van Italië, Oostenrijk, Zweden en vanzelfsprekend van de Beneluxpartners.

Als we hier stellen dat het om een relatief kleine regio gaat, een kleine deelstaat, dan geldt dat mutatis mutandis ook voor ons land. België heeft er dan ook alle belang bij steun te zoeken. Dat men dit in eerste instantie doet bij de Benelux ligt dan ook voor de hand. Dat was ook de reden waarom tijdens de voorbereiding van de Top van Helsinki een gemeenschappelijk Beneluxmemorandum tot stand is gekomen. Het is ook niet onbelangrijk om te wijzen op de démarches die recent door de federale premier werden gedaan naar aanleiding van zijn bezoeken aan Spanje en Portugal. Onder meer Spanje was één van die lidstaten die een zeer restrictieve en minimalistische agenda voor ogen had. Ook daar schijnen de geesten te evolueren.

Ik wens ook nog even terug te komen op de beslissing die de Vlaamse regering op 10 november van vorig jaar heeft getroffen. We hebben daarbij specifiek onze desiderata naar voren gebracht. Als Vlaamse regering konden we ons terugvinden in de standpunten van de federale regering. We vonden dat een goede uitgangsbasis. We hebben daar een aantal punten aan toegevoegd, zoals de rechtstreekse toegang tot het EHJ en de institutionele verankering van het Comité van de Regio's. Dit komt niet voor in de nota van de federale regering. Op 10 november 1999 hebben we die standpunten vastgelegd. Eén van de centrale punten in de nota is dat deze IGC de mogelijkheid moet bieden het begrip 'constitutionele deelstaat' te erkennen. Dat is een zeer belangrijk uitgangspunt.

Om deze standpunten te vertolken en te verdedigen bij de andere gefedereerde entiteiten en de fe-

derale regering hebben we verscheidene stappen gezet. We hebben onze standpunten meegedeeld. Het was nuttig om ook los van de federale overheid overleg te plegen met de andere gefedereerde entiteiten, zowel met het Waals als met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De andere gewesten zijn niet zo proactief gebleken als wij. Noch het Waals, noch het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft reeds een standpunt ingenomen over de nakende IGC.

Uiteraard moet er voor elke top formeel overleg worden gepleegd. De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid, de ICBB, is hiervoor het meest geschikte orgaan. De leden hebben vergaderd ter voorbereiding van de Top van Helsinki. Ook toen is gebleken dat de andere partners, en niet zozeer de federale overheid, niet klaar waren met het formuleren van een eigen standpunt. Ze trokken ook de opportuniteit van bepaalde van onze doelstellingen in twijfel. Zo vindt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de verdediging van het principe van de rechtstreekse toegang tot het Hof, niet evident.

De heer Van Grembergen heeft er reeds op gewezen dat de Vlaamse en de federale houding af en toe tegenstrijdig zijn. Wij zijn dan dikwijls van oordeel dat de federale overheid niet mee wil. Ik heb de brief bij waarin federaal minister Michel bijzonder positief reageert op onze nota. De federale overheid moet natuurlijk evenveel rekening houden met de standpunten van de anderen. Als we het hebben over concerteren, overleggen en negotiëren, gaat het natuurlijk niet op dat de federale overheid enkel rekening houdt met het Vlaams standpunt op een ogenblik dat er aarzeling merkbaar is bij de andere partners.

De federale overheid merkt op dat we er ons in de discussie over minimalisten en maximalisten voor moeten hoeden niet te veel ineens te vragen, want daardoor zou onze positie kunnen verzwakken. De Belgische federale overheid is immers voorstander van de maximale interpretatie van de Intergouvernementele Conferentie. Door de kar te overladen met bijkomende punten door aangelegenheden ter sprake te brengen waarvan de link met de IGC niet altijd even duidelijk is, lopen we het gevaar om onze strategische positie te ondermijnen. De federale minister van Buitenlandse Zaken vond onze standpunten zeer geschikt, maar raadde ons aan om het geschikte moment af te wachten om ze voor te stellen.

Ik herhaal dat we het sowieso ten eerste al moeilijk genoeg hebben om de maximalistische visie ingang te doen vinden in Europa. Ten tweede is de eensge-

Dewael

zindheid tussen de diverse gefedereerde entiteiten niet altijd even evident. Ten derde kampen we met een interpretatief probleem. Ik benadruk dit, omdat de zaken dikwijls verkeerd worden voorgesteld en de federale overheid als een rem wordt beschouwd.

Het is ook heel belangrijk om over de grenzen heen te kijken. Het is niet voldoende om ons standpunt hard te maken binnen de Belgische federatie. We moeten op zoek gaan naar partners in andere lidstaten, en met name in lidstaten die het fenomeen van de regio's kennen. Ook dat moet ik misschien wat nuanceren. Vlaanderen gaat er iets te gemakkelijk van uit dat het proces dat hier aan de gang is, en dan met name het streven naar de erkenning van de constitutionele deelstaten in het verband van de Europese Unie, op dezelfde manier wordt aangevoeld in Duitsland – met de Länder –, in Oostenrijk en andere landen. Dat is niet altijd het geval. Er zijn verschillen. We kunnen natuurlijk wel partners zoeken, en met die regio's of Länder bilaterale contacten leggen. We kunnen hen proberen te overtuigen van onze visie, zodat ze voor een interne dynamiek gaan zorgen.

Ik verneem zonet nog dat die dynamiek in Duitsland op dit ogenblik wel degelijk bestaat. Er zal een reactie komen van de Länder op de visie van Duitsland als federatie, omdat ze niet ver genoeg gaat. Vermits we wel degelijk vragen dat met een aantal standpunten bijkomend rekening wordt gehouden, kunnen we ons daar alleen maar over verheugen. Dat veronderstelt dat we het proces daar mee zullen stimuleren.

Daarom hebben we ons standpunt van november jongstleden laten vertalen, en hebben we er een brochure van laten maken. We hebben die laten bezorgen, niet alleen binnen de Belgische federatie, maar ook aan de voorzitters van de Europese instellingen, de permanente vertegenwoordigers van de EU-landen, het Portugese voorzitterschap, en de minister-presidenten of premiers van belangrijke deelstaten in Duitsland, Oostenrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk. Als dat proces in de komende weken of maanden actief wordt gevolgd, zullen we ook steun krijgen vanuit die hoek.

Het intern Belgisch overleg wordt hoe dan ook voortgezet. Er is voorzien in een nieuwe bijeenkomst van de ICBB op 2 februari. Ik heb aan de voorzitter van de ICBB gevraagd om regelmatig en op tijd te worden geïnformeerd over de modaliteiten van en de besprekingen in de IGC. Als dat

nodig is zullen we ook, voorafgaand aan de vergadering van de ICBB, de contacten met de andere gewesten en gemeenschappen van het land hernieuwen.

Tijdens de Raad Algemene Zaken van 14 februari 2000 zal de IGC op de sporen worden gezet. In de marge van de Raad Algemene Zaken zal elke maand een ministeriële bijeenkomst van de IGC plaatsvinden, waarin kennis zal worden genomen van de vorderingen van de onderhandelingen. Het lijkt me een uitstekend idee dat we, zoals de heren Sarens en Ramon hebben bepleit, een soort voortgangsrapportage zouden opzetten, waardoor ik deze commissie vanuit de Vlaamse regering periodiek kan informeren. Ik sta daarvoor volledig ter beschikking van de commissie.

Er is nog een tweede voorbereidend niveau, dat wordt gevormd door een groep van maximaal vier vertegenwoordigers van de regering. Zij moeten door elke lidstaat worden aangeduid. Die werkgroep zal worden voorgezeten door de Portugese staatssecretaris voor Europese Zaken. Hoe de Belgische federatie vertegenwoordigd zal zijn in deze werkgroep, is nog niet overeengekomen. Dat is echter belangrijk.

Ik neem me dan ook voor om op de ICBB-vergadering volgende woensdag de vraag te stellen om de formule uit het verleden te herhalen, waarin de gewesten en gemeenschappen in elk geval een plaats kregen in de delegatie. Dat is van fundamenteel belang. Die plaats werd in het verleden toegewezen aan de hand van een beurtrol. Bij de IGC die heeft geleid tot het Verdrag van Amsterdam, hebben de deelstaten deel uitgemaakt van de delegatie, door middel van een beurtrol. Ik heb deze vraag al gesteld bij de vorige bijeenkomst van de ICBB. Toen stond het niet expressis verbis op de agenda, maar ik heb toch de suggestie gedaan, en heb geen afwijkende mening gehoord. Volgende week komt het aan bod.

Misschien nog een woord over de manier waarop dat in andere lidstaten gebeurt. Het systeem van de delegatie met een plaats daarin voor de deelstaten heeft ook in Oostenrijk doorgang gevonden. De Oostenrijkse Länder hebben de federale regering gevraagd om betrokken te worden bij de voorbereiding van de IGC. Daar is ook toegezegd dat de Länder na onderlinge afspraken een hoge ambtenaar zullen aanduiden die in de voorbereidende werkgroep zal zetelen.

De Duitse Länder werden in het verleden betrokken bij de onderhandelingen die tot de verdragen van Maastricht en Amsterdam hebben geleid. Ze

Dewael

maakten echter geen deel uit van de IGC-werkgroep. Ik weet niet wat de Duitse houding nu zal zijn. Er is wel een toenemende vraag van de Länder om institutioneel daarin vertegenwoordigd te zijn.

Tot slot denk ik dat we voor een boeiende periode staan. We mogen ons echter niet blind staren op de IGC, maar we moeten ook oog hebben voor andere aspecten. Ik denk bijvoorbeeld aan de manier waarop de Europese Unie verder gestalte moet krijgen, aan het principe van de subsidiariteit, defensie en het Europees beleid ten opzichte van de wereld. Een conferentie over institutionele zaken is belangrijk, maar de inhoud van het beleid is het allerbelangrijkste.

Op dat vlak staan we voor een enorme uitdaging, zeker in het kader van het Belgische voorzitterschap van volgend jaar. We zullen ons in elk geval gedegen moeten voorbereiden over de standpunten die Vlaanderen zal innemen. Volgend jaar zullen voor het eerst ministers van de deelstaten fungeren als volwaardig voorzitter van Europese raden. We krijgen daar een unieke kans om Europa te confronteren met onze institutionele realiteit.

De voorbereiding van het voorzitterschap wordt morgen aan de agenda van de Vlaamse regering geplaatst. Er wordt nagegaan hoe onze administratie in overleg met de andere administraties van de functioneel bevoegde ministers kan komen tot een gedegen voorbereiding. Zo zullen onze standpunten op tijd klaar zijn. Als we morgen met de regering het systeem van een soort Europese taskforce goedkeuren, ben ik bereid met de commissie op regelmatige tijdstippen te overleggen.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord, waarin u stelt dat de federale regering inhoudelijk geen probleem heeft met de standpunten van de Vlaamse regering. Onze andere partners op deelstaatniveau volgen ons echter niet, en er zijn ook bezwaren omwille van strategische redenen. Is dat een goede samenvatting ?

Minister-president Patrick Dewael : Ik zal de derde paragraaf van de brief van de federale minister van Buitenlandse Zaken even citeren : ‘Als we agendapunten aandragen die hetzij het beleid van de Unie ten gronde betreffen, hetzij geen verband houden met de institutionele implicaties van de uitbreiding, dreigen we ons buiten de IGC te plaatsen en lopen

we het gevaar ons pleidooi voor de agendapunten die wel in de IGC passen, te verzwakken’. Dat is de bekommernis, maar als we de brief in zijn totaliteit bekijken is dit geen afwijzing van onze standpunten.

De heer Freddy Sarens : Ik ben de minister-president ook dankbaar dat we in de toekomst de kans zullen krijgen de discussie te houden over de verdere inhoudelijke invulling.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister-president voor zijn uitvoerig antwoord. Het is goed dat u ook de realia in dit debat hebt gebracht. We moeten daarover nadenken, zonder daarbij onze idealen inzake buitenlands beleid in de steek te laten.

Ik wil snel nog drie zaken aanhalen. De vermindering van het aantal zitjes in het Europees Parlement is een essentieel gegeven. De houding van mijn fractie is dat – zo er al een aanpassing moet komen – dit niet voor gevolg kan hebben dat het principe van de federale opbouw, namelijk een essentiële vertegenwoordiging voor elke partner, wordt losgelaten. Onze parlementaire vertegenwoordiging is essentieel om verder deel te nemen aan de politieke discussie. De eventualiteit dat België geen commissaris meer zou hebben is voor mij niet van dezelfde orde als de parlementaire vertegenwoordiging. Ten slotte zijn we in principe voor meerderheidsstemmingen.

De voorzitter : Dit behoort tot de Belgische Europese houding, maar wij staan op enkele essentiële domeinen – zoals het taalgebruik – unanimititeit voor.

De heer Paul Van Grembergen : Het meerderheidsgegeven is essentieel. Dat is de hoofdlijn. Dat betekent niet dat er niet een aantal punten niet onder die noemer vallen. Dat is dan het praktische gegeven op het terrein.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Ik dank de minister-president voor zijn antwoord, maar ik wil toch een korte repliek houden. Het is net iets te eenvoudig om te zeggen dat wie niet in het Belgisch federalisme gelooft, geen recht heeft om te spreken over Europese samenwerking. Ook de verwijzing naar een duister Europees verleden komt het niveau van het debat niet ten goede. De hamvraag is in mijn ogen anders.

Van Overmeire

We vertrekken vanuit de verdediging van het Vlaams belang, en ik denk dat dit ook uw opdracht is. Dat kan inderdaad op de beste manier door samen te werken met andere volkeren en staten. Ik vraag me af waarom we met 6 miljoen Vlamingen via het Belgische niveau moeten passeren, terwijl vergelijkbare volkeren zoals de Denen, de Zweden en de Oostenrijkers rechtstreeks toegang hebben. Uw antwoord is dat het nu eenmaal zo is : we leven nu eenmaal in de Belgische staat. Het antwoord ligt in de Belgische revolutie van 1830 en de oprichting van de Belgische staat. We moeten vanuit die realiteit vertrekken. We zouden heel wat kunnen vertellen over die revolutionaire periode. De vraag is echter of we nu echt tot het einde der tijden vanuit dat feit moeten vertrekken.

Ik wil uw aandacht vestigen op twee voorbeelden die u ongetwijfeld zult kennen. Tot 1905 vormden Noorwegen en Zweden samen de Scandinavische Unie. In 1905 is die unie op een vreedzame, democratisch gelegitimeerde en internationaal aanvaarde manier ontbonden. U kent ook het voorbeeld van Tsjechoslovakije. Die federatie is in 1992 op een vreedzame manier ontbonden. Ook dat gebeurde op een democratisch gelegitimeerde en internationaal aanvaarde manier.

We moeten ons echt de vraag stellen wat eigenlijk de meerwaarde is van het Belgische niveau. Volgens mij is het net dat wat ons scheidt. Het is immers iets te eenvoudig om te stellen dat er aan de ene kant vreedzame onderhandelaars staan en aan de andere kant nostalgische sabelslippers die willen terugkeren naar de nationale staat van de 19de eeuw. Daarover gaat het in wezen niet. De echte vraag is of de Belgische structuur een meerwaarde biedt. Volgens mij is dat niet het geval, maar volgens u dus wel. Ik heb u echter nog nooit op een duidelijke manier horen uiteenzetten waar die Belgische meerwaarde dan precies uit bestaat. Ik hoop dat u dit vandaag of op een ander moment toch eens zult willen doen.

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Van Overmeire, ik ben blij dat u vaststelt dat er toch iets is dat ons scheidt. Volgens mij is er bijzonder veel dat ons scheidt.

De voorzitter : Ik denk dat we hiermee dit eerste agendapunt kunnen afsluiten. We maken wel de afspraak om elke twee maanden in overleg met de

regering dit punt opnieuw op de agenda van de commissie te plaatsen. Als er plots een heel belangrijke evolutie zou zijn, dan moet er uiteraard wel een signaal worden gegeven. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

Het is natuurlijk ook belangrijk om weten hoe de IGC-delegatie van België wordt uitgewerkt. Daarnet is al aangehaald dat dit een van de punten is die op 2 februari op de ICBB aan bod zullen komen.

Ik beweer niet dat de methode van de voorbije jaren de perfecte methode was, maar het heeft ons in ieder geval gebracht tot een bestendige aanwezigheid en opvolging. Dat was in mindere mate voor Maastricht het geval, maar in ieder geval wel voor Amsterdam. Het is belangrijk dat België van meet af aan in zijn positionering ten opzichte van de IGC aangeeft dat het een federatie is.

Ik wil hierbij verwijzen naar de beginconferentie van de IGC met betrekking tot Amsterdam, omdat het misschien nuttig kan zijn voor uw bijeenkomst van de ICBB. Op de beginconferentie in Turiijn werd door België een dubbele interventie gehouden, namelijk door de toenmalige federale minister van Buitenlandse Zaken en door mezelf. We wilden aangeven dat de Belgische werkelijkheid er een is van verscheidenheid. De Oostenrijkers hebben hetzelfde gedaan. De toenmalige en vandaag uitredende minister van Buitenlandse Zaken Schüssel heeft er het woord gevoerd voor Oostenrijk. De Landeshauptman van Vorarlberg deed dat namens de Oostenrijkse Länder. De Duitsers hadden dezelfde intentie, maar zijn daar uiteindelijk niet toe gekomen. Het is dus belangrijk voor de werkzaamheden van de Intergouvernementele Conferentie dat er een voorstel wordt uitgewerkt waarin die verscheidenheid tot zijn recht komt. Het is nuttig dat die opvolging ook naar onze commissie goed wordt waargemaakt.

In deze commissie moet ook nog een andere vraag aan de orde komen. Naar aanleiding van de bespreking van het Handvest van Grondrechten zijn er twee parlementsleden aangeduid die België moeten vertegenwoordigen. Als mijn informatie juist is, is dat gebeurd zonder enig voorafgaand publiek debat. Het gaat om de heren De Gucht en Lallemand. Het gaat hier niet om de personen in kwestie, maar de heer Lallemand is niet langer lid van een van de Belgische parlementen. Ik weet dus niet wat de basis vormde van de beslissing om beide heren aan te duiden. Dat moet worden bekeken in het kader van een goede opvolging.

Dewael

Het zou tenslotte kunnen dat men het aantal Europese raden n.a.v. de Intergouvernementele Conferentie wil verminderen – wat op zich niet verkeerd is – van vijftien naar zeven. Dat betekent dat we moeten waken over de deelstaatvertegenwoordiging, en ook over wie de leiding van de delegatie waarneemt bij de overblijvende raden. Dat moet in deze commissie aan bod komen. Hetzelfde geldt mutatis mutandis ook voor de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap.

Dit eerste, vruchtbare debat is hiermee afgesloten. Over een tweetal maanden kunnen we daar opnieuw van gedachten over wisselen.

Minister-president Patrick Dewael : Sta me toe nog even iets te zeggen over de vermindering van het aantal raden. Dat is nog niet beslist, maar er moeten verschillende voorstellen worden afgewogen. Er valt iets voor te zeggen in het kader van de verhoging van de efficiëntie. We moeten er wel voor zorgen dat de bevoegdheidsdomeinen van de deelstaten niet in de verdrukking komen.

Ook wat de toerbeurtregeling betreft moeten we waakzaam zijn. Vandaag is nog altijd niet geweten hoe de toerbeurtregeling er voor 2001 uitziet. Dat is erg belangrijk, en ik deel dus uw bekommernis, maar daarover kunnen we het pas hebben als we weten hoeveel raden er zijn.

De voorzitter : In ons buitenlands beleid en onze Europese politiek in het bijzonder moeten we de tegenstellingen tussen meerderheid en minderheid enigszins kunnen overstijgen. We streven daar immers een gemeenschappelijk belang na.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.30 uur.*
